

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

Yttrande

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2025-1104

Till

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Remiss Klimat- och näringslivsdepartementet - Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap - för ökad försörjningsberedskap (SOU 2025:68)

KN2025/01284

Sammanfattning

Malmö stad ställer sig i huvudsak positiv till utredningens förslag och bedömningar. Malmö stad ser särskilt positivt på att utredningens förslag och bedömningar utgår från, och bygger vidare på, de strukturer och processer som redan används inom det civila försvaret och krisberedskapen. Det bidrar till en systematisk, sammanhållen och långsiktig utveckling av det svenska beredskapssystemet, vilket bör gynna alla berörda aktörer.

Malmö stad ser även klara fördelar med att utredningens förslag på upphandlingsområdet utgår från ordinarie upphandlingslagstiftning som huvudregel. Detta går i linje med Malmö stads förhållningsätt om att integrera beredskap som ett perspektiv i ordinarie styr- och ledningssystem.

Sammantaget bedömer Malmö stad att föreslagna åtgärder kan bidra till en ökad försörjningsberedskap.

Yttrande

3.6 Allmän hänsyn till försörjningsberedskap

Malmö stad tillstyrker förslaget om att offentliga aktörer alltid ska överväga försörjningsberedskap i samverkan och avtal med företag, om upphandlingens art motiverar detta. Detta bör bidra positivt till försörjningsberedskapen. Det kan dock vara viktigt att tydligt definiera vad som räknas som "kritiska varor eller tjänster". Inriktning behövs gällande hur stor vikt det ska ges i upphandlingen. En potentiell farhåga är att färre leverantörer kommer i fråga vid skarpare krav, vilket i sin tur kan leda till dyrare inköp eller sämre villkor.

För Malmös näringsliv kan förslaget leda till ökad stabilitet och konkurrensfördelar på lång sikt, då företag uppmuntras att analysera sina leveranskedjor och diversifiera sin verksamhet. Det är dock viktigt för företagen att kravställningen i upphandlingen är väldefinierad, vilket annars kan leda till onödiga kostnader eller ökade risker för företagen.

3.7.3 Nya uppgifter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Malmö stad tillstyrker förslaget om nya uppgifter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Ett nationellt register över försörjningsberedskapsavtal (F-avtal) kan skapa en bra överblick. Malmö stad menar att detta kan ge både kommuner och näringsliv värdefull information om kritiska leveranskedjor och potentiella sårbarheter.

Malmö stad anser att det är en god utgångspunkt att MSB ska upprätta en allmän prioriteringsordning och kunna bistå med bedömningar vid allvarliga försörjningsavbrott. Detta skapar en förutsägbarhet. För de som levererar samhällsviktiga varor och tjänster kan detta innebära tydligare riktlinjer för vilka resurser och leveranser som prioriteras i fredstida krissituationer och höjd beredskap. Möjligheten att efterfråga dessa bedömningar är en viktig funktion, men det är viktigt att detta blir ändamålsenligt och inte för administrativt snårigt om det ska komma till gagn även för mindre aktörer.

3.10 Ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap

Malmö stad tillstyrker utredningens förslag om att regeringen tillsätter en utredning som får i uppgift att utreda de juridiska förutsättningarna för innehållet i en försörjningsberedskapslag. En försörjningsberedskapslag som möjliggör för offentlig sektor att ålägga företag att vidta åtgärder för främjande av försörjningsberedskapen vid såväl fredstida kris, höjd beredskap som krig kan skapa goda förutsättningar för ökat samarbete mellan det offentliga och svenska företag.

Tillämpning av föreslagen lagstiftning kan dock bli svår med tanke på globala leveranskedjor. Svårigheter kan uppstå i branscher som är beroende av utländska företag för leveranser eller produktion eller utvinning av material i ett land som inte omfattas av den föreslagna lagen. Malmö stad anser att det hade varit fördelaktigt med riktlinjer för gränsöverskridande samarbete inom EU.

Malmö stad anser att en försörjningsberedskapslag kan skapa en tydligare och mer förutsägbar ram för näringslivet i dess beredskapsarbete, vilket är positivt för långsiktig planering och investeringar. Det är avgörande att en sådan lagstiftning är balanserad och inte medför oproportionerliga bördor för företag, i synnerhet små och medelstora företag. Målet bör vara att underlätta för företag att kunna fortsätta sin verksamhet vid kriser, inte att försvåra den. Stöd och tydliga riktlinjer kommer att vara nödvändigt för att företag i Malmö ska kunna leva upp till eventuella nya skyldigheter.

Malmö stad anser att det krävs tydliga direktiv och en nationell samordning av lagerhållning. Det behöver klargöras vilken materiel som ska lagerhållas i kommunal regi kontra vad som ska upphandlas eller avtalas. Malmö stad ser risker med att i alltför stor utsträckning förlita sig på avtal när det gäller kritiska tillgångar och resurser, eftersom det inte alltid går att räkna med att sådant finns tillgängligt när det väl behövs. Detta blir viktigt att beakta vid framtagning av en ny lag om försörjningsberedskap.

4.2.3 Vad vi menar med byggnads- och reparationsberedskap

Malmö stad ser positivt på utredningens bedömning att upprätthållandet av en byggnads- och reparationsberedskap ingår i det ansvar för upprätthållande av samhällsviktig verksamhet och verksamhet för totalförsvaret som aktörer redan har enligt befintliga regelverk. Ett sådant förtydligande kring ansvar bör bidra till bättre förutsättningar till en förmågeuppbyggnad inom byggnads- och reparationsberedskapen.

Malmö stad delar bilden att det är de kommersiella aktörerna som står för den största delen av den verksamhet som är relevant på området. De entreprenörer som Malmö stad gör upphandlingar med avseende byggnation och reparation har sällan egen anställd personal eller eget ägt materiel, utan hyr in från andra aktörer. Malmö stad vill framhålla att detta innebär utmaningar när det gäller att ställa krav på resurser såsom personal och maskiner. Det bör även poängteras att upphandlingarna kring byggnation och reparation sker på en europeisk marknad, vilket innebär att det inte enbart är svenska företag som kommunen ingår avtal med.

4.3.1 Boverket, Tillväxtverket och SGU ansvarar för att skapa förutsättningar för byggnads- och reparationsberedskap och ett BRB-kansli upprättas

Malmö stad tillstyrker förslaget att Boverket, Tillväxtverket och Sveriges geologiska undersökning (SGU) får ansvar för att skapa förutsättningar för byggnads- och reparationsberedskap och att ett kansli (BRB-kansli) för detta upprättas. Det är viktigt att kansliet aktivt samverkar med kommuner och det lokala näringslivet för att säkerställa att stödet är anpassat till de faktiska behoven.

4.3.2 Boverket, tillsammans med MSB, utreder förutsättningar för att inrätta en förstärkningsresurs för ökad byggnads- och reparationsberedskap.

Malmö stad tillstyrker utredningens förslag om att ge Boverket, tillsammans med MSB, i uppdrag att under år 2026 utreda förutsättningar att inrätta förstärkningsresurser för ökad byggnads- och reparationsberedskap samt föreslå hur förstärkningsresurserna ska utformas och finansieras. Konkreta förslag på utformning och finansiering är önskvärt, så att en hållbar modell kan etableras. Malmö stad bör kunna dra nytta av sådana förstärkningsresurser vid särskilt påfrestande händelser.

4.3.3 Kommuner, regioner, länsstyrelser, civilområdesansvariga länsstyrelser samt berörda beredskapsmyndigheter behöver tillföras resurser

Malmö stad ser positivt på förslaget om statlig finansiering av personella resurser till kommunerna. Därtill anser Malmö stad att det behövs finansiering till kommuner för både lager och bemanning av reparationskapacitet för ett effektivt genomförande.

4.4 Hur ska åtgärder inom byggnads- och reparationsberedskapen finansieras?

Utredningens bedömning är att förslagen förväntas leda till nya kostnader som, i linje med LKRB-utredningen, bör tillföras kommunerna genom en ökning av de generella statsbidragen under kommande femårsperiod, i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

Malmö stad tillstyrker utredningens bedömning att den kommunala finansieringsprincipen bör tillämpas. Däremot förhåller sig Malmö stad tveksam till om finansiering bör tillföras genom de generella statsbidragen. I Malmö stads svar på LKRB-utredningen (SOU 2024:65) svarade Malmö stad: ”Malmö stad anser att generella statsbidrag förutsätter att det finns en tydlig ambition och målstyrning från staten. I den föreslagna lagstiftningens nuvarande form anser inte Malmö stad att en övergång till ersättning som sker huvudsakligen genom höjningar av de generella statsbidragen kan göras inom föreslagen tidsram. Kompletteringar behövs och en övergångsperiod på förslagsvis 5–10 år innan systemet är på en sådan nivå att ersättningen kan ingå i de generella statsbidragen.” Eftersom LKRB-utredningen ännu inte resulterat i någon proposition, vidhåller Malmö stad detta svar.

Malmö stad vill även framföra att en del samhällsviktig verksamhet som ligger inom den kommunala kompetensen ofta bedrivs i andra former, såsom i bolagsform eller genom kommunalförbund. Det är viktigt att finansiering utformas på ett sätt som innebär att även dessa verksamheter får del av finansiering för åtgärder inom byggnads- och reparationsberedskapen.

6.1 RISE ges ett utökat samhällsuppdrag att bibehålla förmåga under kris, höjd beredskap och krig

Malmö stad tillstyrker förslaget att RISE ges ett utökat samhällsuppdrag att bibehålla förmåga under kris, höjd beredskap och krig. En förstärkt förmåga hos RISE kan stärka det lokala näringslivets omställningsförmåga och produktionsuthållighet. Det är viktigt att RISE:s tjänster erbjuds på marknadsmässiga villkor så att även mindre företag kan dra nytta av stödet utan att konkurrensen snedvrids.

Övriga synpunkter

I totalförsvarspropositionen (Prop. 2024/25:34) framför regeringen att det vid kris, höjd beredskap eller krig kan bli nödvändigt att prioritera det som är totalförsvarsviktig

verksamhet och att annan samhällsviktig verksamhet då tvingas prioriteras ner och upprätthållas på en lägre nivå. För vissa aktörer är den del av verksamheten som kan antas vara totalförsvarsviktig direkt beroende av den del som är samhällsviktig.

Sysav, Sydskånes avfallsaktiebolag, ansvarar för den regionala avfallshanteringen och återvinningen i södra Skåne. För dem är energiproduktionen direkt beroende av en fungerande avfallshantering, vilket blir problematiskt om skyddet av energianläggningen prioriteras utan att avfallssäkerheten säkerställs. Utan kontinuerlig tillförsel av avfall kan energiproduktionen inte upprätthållas.

För en del aktörer är det därför avgörande att tydliggöra vem som beslutar vilka verksamheter som klassas som totalförsvarsviktiga och att bland annat sambandet mellan energiproduktion och avfallshantering beaktas.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Agnes Wemme